

राजमार्ग सुरक्षा योजना २०७७ जिल्लास्तरीय कार्ययोजना, पाल्पा

श्रावण, २०७७

नेपाल सरकार

गृह मन्त्रालय

जिल्ला प्रशासन कार्यालय, पाल्पा

::: राजमार्ग सुरक्षा कार्ययोजना २०७७ :::

क. पृष्ठभूमि:-

मूलुकको आर्थिक बिकासका लागि सडक यातायातको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । राष्ट्रको समृद्धि एवं जनताको दैनिक जीवन यापनसंग जोडिएको सडक यातायात बिना अवरोध निर्वध रुपमा संचालनमा ल्याउनु सरकारको अनिवार्य दायित्व भित्र पर्दछ । यद्धपी मानवजन्य क्रियाकलाप तथा प्राकृतिक प्रकोपबाट क्षेत्रमा श्रुजित बिभिन्न प्रकारका अवरोधले आमनागरिकलाई सुरक्षित तवरवाट आवागमन गर्न जोखिम पैदा गर्नुका साथै मूलुकको आर्थिक तथा सामाजिक बिकासमा समेत ठुलो हानी हुन जान्छ । यस जिल्लामा रहेका मुख्य राजमार्ग तथा सडक खण्डहरु सिद्धार्थ राजमार्ग (बुटवल- राम्दी खण्ड):- ६३ कि.मी, बर्तुड रिडी सडक खण्ड:- ३५ कि.मी, आर्यभन्ज्याड रामपुर सडक खण्ड:- ४८ कि.मि, कालिगण्डकी करीडोर:- १३२ कि.मी, बासटारी झडेवा सडकखण्ड:- २४ कि.मी र हार्थोक छहरा सडक खण्ड:- २२ कि.मि. तथा अन्य कच्चि सडक खण्डहरु पनि रहेका छन् । जिल्लाको भौगोलिक बनावटको आधारमा सडक निर्माण भएको कारण सवारी दुर्घटनाको संख्या वृद्धि हुने गरेको छ ।

जिल्लालाई आवश्यक पर्ने खाद्यान्न, औषधी, निर्माण सामाग्री, अत्यावस्यक बस्तु तथा सेवाको आपूर्तिको लागी जीवन मार्ग (Life Line) को रुपमा रहेको राजमार्गलाई बिना अवरोध संचालनमा ल्याउने अवस्था सुनिश्चित गर्ने नेपाल सरकारले बिभिन्न कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था गरेको छ । गृह प्रशासन सुधार कार्य योजना २०७४ तथा प्रत्येक वर्ष श्रीमान सचिवज्यू र प्रमुख जिल्ला अधिकारी वीच हुने कार्यसम्पदा सम्झौतामा समेत यस बिषयलाई प्रभामिकतामा राखेको पाईन्छ ।

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को कार्यसम्पदा सम्झौताको शान्ति सुरक्षा र अपराध नियन्त्रण खण्डको वुँदा नं. ३ मा निर्वध रुपमा राजमार्ग तथा सडक यातायात सञ्चालन गर्ने बिषय उल्लेख गरेको छ । यसर्थ राजमार्ग (सडकमा) हुने अवरोध हटाई आम नागरिकलाई छिटो छरितो रुपमा सेवा प्रवाह गर्ने उद्देश्यले पाल्पा जिल्लाको राजमार्ग सुरक्षा कार्ययोजना २०७७ तयार गरिएको छ ।

ख. राजमार्गमा हुने बिद्यमान समस्याहरु:-

- १- प्राकृतिक प्रकोप (भुकम्प, बाढी, पहिरो, आदी) बाट हुने अवरोध ।
- २- बिभिन्न समूहहरुबाट आफ्ना मागहरु पुरा गर्न दवाव स्वरुप गरिने सडक अवरोधहरु, बन्द, हडताल, चक्काजाम, टोडफोड ।
- ३- चोरी, डकैती, लुटपाट चन्दा असुली, यात्रुहरुको अपहरण तथा धम्की ।
- ४- यात्रुवाहक बसमा आगजनी, टोडफोड, बम बिस्फोटन, हानेर भाग्ने (Hit& Run)
- ५- सवारी दुर्घटना
- ६- राजमार्ग अवरोध हुने गरी सडक नजिक निर्माण सामाग्री भण्डारण गर्ने वा बिग्रे भत्केको सामाग्रीको समयमा ब्यवस्था नगर्दा हुने अवरोध ।
- ७- बिकाश निर्माण कार्यवाट हुने अवरोध/समयमा निर्माण कार्य सम्पन्न नभएबाट हुने अवरोध ।
- ८- अव्यवस्थित पार्किङ र ट्राफिक नियमको उल्लंघनवाट सृजित अवरोधजन्य परिस्थिति ।
- ९- पशु चौपाया, बालबाच्चाहरु सडकमा चाडि हुनसक्ने दुर्घटनाको दौरान हुने अवरोध ।

ग. उद्देश्य:-

- १- राजमार्गमा सवारी साधनहरुको आवागमनलाई सुचारु गर्ने ।
- २- शान्ति सुरक्षा कायम राखी दैनिक जीवन सहज बनाउने ।
- ३- अति आवश्यक बस्तुहरुको आपूर्ति नियमित गर्ने ।
- ४- अति बिशिष्ट ब्यक्ति, महत्वपूर्ण संरचना तथा सहकारी कार्यालयहरुको सुरक्षा ब्यवस्था भरपर्दो र बिश्वसनीय बनाउने ।
- ५- राजमार्ग अवरोध भएका आसपासका क्षेत्रहरुमा ध्वंसात्मक गतिविधि नियन्त्रण गरी जनधनको क्षती हुनवाट जोगाउने ।
- ६- राजमार्ग अवरोधमा संलग्न व्यक्ति तथा समूहलाई नियन्त्रणमा लिई कानून बमोजिम कारवाही गरी शान्ति र सुब्यवस्था कायम गर्ने ।
- ७- अन्तरनिकाय समवन्य तथा सहकार्य

घ. रणनीतिहरु:-

१) राजमार्ग गस्ती तथा अनुगमन ।

- ✓ राजमार्ग सुरक्षापोष्ट तथा पिकेटिङ्को व्यवस्था/नियमित तथा आकस्मिक चेक प्वाइन्टहरु ।
- ✓ खबर संकलन/ सम्पर्क एवं समन्वय तथा प्रचार प्रसार ।

२) आकस्मिक उद्धार टोलीको व्यवस्था (Immediate Response Team -IRT/ Quick Response Team -QRT) को व्यवस्था

३) राजमार्ग रेखाङ्कन तथा संरक्षण।

- ✓ सडक रेखाङ्कन वा नक्सांकन गराई अतिक्रमित संरचनाहरु हटाउने ।
- ✓ पार्किङ व्यवस्था गर्ने ।
- ✓ सडकमा पशु चौपाया तथा बालवच्चा छाड्न निषेध/निरुप्साहित गर्ने ।
- ✓ जुलुस तथा भीडलाई तत्काल ब्यवस्थापन वा हटाई सडक खुला राख्ने ।

४) स्पस्ट तथा परिभाषित निकायगत जिम्मेवारीको व्यवस्था

५) अनुगमन मूल्यांकन एव नितन्तर सुधार ।

- ✓ प्रचलित कानूनी ब्यवस्था:-
- ✓ आवश्यक बस्तु संरक्षण ऐन, २०१२
- ✓ आवश्यक सेवा संचालन ऐन २०१४
- ✓ स्थानीय प्रशासन ऐन, २०२८
- ✓ सार्वजनिक सडक ऐन, २०३१
- ✓ राजमार्ग (सडक) मा हुने अवरोध हटाउन गर्नु पर्ने सुरक्षा कारवाहीको कार्यविधि २०७५

ड. यस जिल्ला अन्तर्गत पर्ने मुख्य तथा सहायक राजमार्ग तथा सडक खण्डहरु:-

- ✓ सिद्धार्थ राजमार्ग (बुटवल- राम्दी खण्ड):- ६३ कि.मी
- ✓ बर्तुड रिडी सडक खण्ड:- ३५ कि.मी
- ✓ आर्यभञ्ज्याड रामपुर सडक खण्ड:- ४८ कि.मी
- ✓ कालिगण्डकी करीडोर:- १३२ कि.मी
- ✓ बासटारी झडेवा सडकखण्ड:- २४ कि.मी
- ✓ हार्थोक छहरा सडक खण्ड:- २२ कि.मि.

च. राजमार्गमा रहेका सुरक्षा यूनिटहरु:-

सिद्धार्थ राजमार्ग:-

- ✓ प्र.चौ. दोभान, पाल्पा
- ✓ प्र.चौ. प्रभास, पाल्पा
- ✓ प्र.चौ. बर्तुड, पाल्पा
- ✓ प्र.चौ. आर्यभञ्ज्याड, पाल्पा

- ✓ प्र.चौ. राम्दी, पाल्पा

बर्तुङ रिडी सडक खण्ड:-

- ✓ प्र.चौ. बर्तुङ, पाल्पा
- ✓ अ.प्र.बिट बसपार्क, पाल्पा
- ✓ प्र.चौ. हार्थोक, पाल्पा
- ✓ प्र.चौ. अर्गली, पाल्पा

आर्यभञ्ज्याङ रामपुर सडक खण्ड:-

- ✓ प्र.चौ. आर्यभञ्ज्याङ, पाल्पा
- ✓ प्र.चौ. ताहुँ, पाल्पा
- ✓ प्र.चौ. जग्वादी, पाल्पा
- ✓ ई.प्र.का. रामपुर, पाल्पा

कालिगण्डकी करीडोर:-

- ✓ ई.प्र.का. रामपुर, पाल्पा
- ✓ अ.प्र.पोष्ट रानिमहल, पाल्पा
- ✓ प्र.चौ. राम्दी, पाल्पा
- ✓ प्र.चौ. अर्गली, पाल्पा
- ✓ प्र.चौ. केलादी, पाल्पा
- ✓ प्र.चौ. हुँगी, पाल्पा

बासटारी झडेवा सडक खण्ड:-

- ✓ प्र.चौ. प्रभास, पाल्पा
- ✓ प्र.चौ. माथा, पाल्पा

हार्थोक छहरा सडक खण्ड:-

- ✓ प्र.चौ. हार्थोक, पाल्पा
- ✓ ई.प्र.का.मुझुङ, पाल्पा

छ. सडक सुरक्षा योजनाको लागि गर्नुपर्ने कार्यहरु :-

- ❖ सुचना संकलन गरि परिस्थितिको आँकलन गर्ने, स्थानीय प्रशासन तथा यातायात व्यवसायी लगायत अन्य सरोकारवालाहरूसंग समन्वय गर्ने ।
- ❖ अराजक गतिविधिमा संलग्न हुनेहरुलाई नियन्त्रणमा लिई कानुनी कारवाही गर्ने ।
- ❖ जिल्ला स्थित सुरक्षा निकायहरु QRT/IRT योजना अनुरूप तयारी अवस्थामा रहने ।
- ❖ कुनै सुरक्षा कारवाही वा घटना भए घटनाको कानुनी कागजात तयार गर्ने ।
- ❖ प्राकृतिक विपत्ति बाहेक अन्य मानवीय कारणले सडक, राजमार्ग अवरुद्ध हुन गएमा अवरोधको कारण बेहोर्नुपर्ने कानुनी दायित्वहरुका बारेमा सम्बन्धित पक्षलाई सूचना दिने, जानकारी गराउने ।
- ❖ सम्बन्धित पक्षले अवरोध कायम नै राखेमा वा व्यक्तिगत वा सार्वजनिक सम्पत्ति तोडफोड, आगजनी वा अन्य अवान्छित क्रियाकलापमा संलग्न हुन थालेमा संलग्नहरुलाई नियन्त्रणमा लिन तत्काल सुरक्षाकर्मी परिचालन गर्ने ।

- ❖ कारवाही शुरु गर्नुपूर्व सर्वसाधारणले सुन्ने गरि माइकिंड गरि बाटोबाट हट्न सुचना दिई महिला, बालबालिका, वृद्धहरूलाई हट्ने मौका दिने ।
- ❖ बल प्रयोग गर्दा कानुन तथा मानव अधिकारका आधारभूत मान्यता र बल प्रयोगको सिद्धान्त अवलम्बन गर्ने ।
- ❖ स्थानीय प्रशासन ऐन, २०२८ प्रयोग गरी स्थिति नियन्त्रणमा लिने तथा सुरक्षा कायम गर्ने ।
- ❖ मानव सिर्जित कारणले राजमार्ग(सडक) अवरोध भएको अवस्थामा १० मिनेटभित्र QRT Team परिचालन गरि राजमार्ग(सडक) सुचारु गर्ने ।
- ❖ अत्यावश्यक सेवाहरू (जस्तै: दमकल, एम्बुलेन्स, सडक, विधुत, टेलिफोन) प्रदान गर्ने कार्यालयहरूसंग समन्वय गरि आवश्यकता अनुसार कारवाही स्थलमा आउन जानकारी गराउने ।
- ❖ अवान्छित क्रियाकलाप गर्नेहरूलाई नियन्त्रणमा लिई कानुनी कारवाही गर्ने ।
- ❖ यात्रु, सवारी साधन, सार्वजनिक सम्पत्तिको सुरक्षा गर्ने, यात्रु र सवारी साधनको सुरक्षित यात्रा गराउने ।
- ❖ बल प्रयोग गर्दा घाइते भएकाहरूलाई अस्पताल पुर्याउने व्यवस्था मिलाउने ।
- ❖ क्षतिको विवरण संकलन गरि कानुनबमोजिम लिखत समेत तयार पार्ने ।
- ❖ स्थानीय नागरिक, समुदाय र सरोकारवाला निकायहरूसंग निरन्तर समन्वय र आवश्यक सहकार्य गर्ने ।
- ❖ स्थानीय प्रशासनसंग समन्वय गरी Heavy Equipment (डोजर, क्रेन, स्काइभेटर), वारुणयन्त्र, एम्बुलेन्स आदिको व्यवस्था मिलाई विपदका कारण राजमार्गमा आउने अवरोधलाई यथाशीघ्र हटाई आवागमनलाई नियमित एवं सुचारु गर्ने ।

ज. कार्ययोजना:-

सि.नं.	क्रियाकलाप/घटना	जिम्मेवारी निकाय	सहयोगी निकाय	समयावधी	उपलब्धी	कै
१	प्राकृतिक प्रकोप (भुकम्प, बाढी, पहिरो आदी) बाट सडक अवरोध हुन गएमा	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र सडक डिभिजन	स्थानीय तह/जिल्ला स्थित सुरक्षा निकायहरु	तत्काल	प्रकोपबाट अवरोध भएको सडक सञ्चालनमा आएको ल्याउने	
२	बन्द हडताल, चक्काजामवाट सडक अवरोध हुन नदिने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र जिल्ला स्थित सुरक्षा निकाय	आम नागरिक	निरन्तर	बिना अवरोध सडक सञ्चालन भएको हुने	
३	सवारी साधनमा चोरी, डकैती, लुटपाट, चन्दा असुली यात्रु अपहरण हुन नदिने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र जिल्ला स्थित सुरक्षा निकाय	सरोकारवाला यातायात कम्पनीहरु	निरन्तर	सडक सुरक्षा ब्यवस्था चुस्त दुरुस्त भएको हुने	
४	सवारी साधनमा आगजानी, टोडफोड, बम बिष्फोट हुन नदिने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र जिल्ला स्थित सुरक्षा निकाय	सम्बन्धित यातायात कम्पनिहरु	निरन्तर	सडकमा गुड्ने सवारी साधनको सुरक्षा चुस्त रहेको हुने	
५	सवारी दुर्घटना हुन गएमा	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र जिल्ला स्थित सुरक्षा निकाय	स्वास्थ्य संस्था/स्थानीय निकाय/आम नागरिक	तत्काल	दुर्घटनाबाट अवरोध भएको सडक सञ्चालनमा आएको हुने	
६	सडकमा निर्माण सामाग्री तथा अन्य सामाग्री भण्डारण गर्न नदिने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय र जिल्ला स्थित सुरक्षा निकाय	स्थानीय निकाय/आम नागरिक	निरन्तर	सडकमा कुनै प्रकारको सामाग्री भण्डारण नहुने	
७	बिकास निर्माण कार्यवाट अवरोध हुन गएमा	आयोजना सञ्चालन गर्ने निकाय / सम्बन्धित ठेकेदार	जिल्ला प्रशासन कार्यालय/ आम नागरिक	निरन्तर	बिकास निर्माण कार्यवाट सडक अवरोध भएको नहुने	
८	पशु चौपाया, बालबालिकाहरु सडकमा ढाड्न नहुने	आम नागरिक	स्थानीय निकाय	निरन्तर	सडकमा पशु चौपाया तथा बालबच्चा भएको नहुने	
९	अव्यवस्थित पार्किङ व्यवस्थापन र ट्राफिक नियमको पालना गराउने	जिल्ला ट्राफिक कार्यालय	स्थानीय निकाय/ आम नागरिक	निरन्तर	ट्राफिक नियमको पालना भई ट्राफिक ब्यवस्था सहज भएको हुने	

अनुसूची- १

राजमार्गमा हेन अवरोध हटाउन/ब्यवस्थापन गर्न आवश्यक सम्भाव्य औजार उपकरणहरु:-

क्रं सं	उपकरणको नाम	ईकाई	आवश्यक संख्या	उपकरणको निकाय	सम्पर्क ब्यक्तिको नाम थर	मोवाई नं.	आवश्यक (चालु मर्मत गर्नु पर्ने)	कैफित
१	दमकल	१	१०	तानसेन नगरपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री डिल्लीराज वेल्वासे	९८५७०७४१११		प्रत्यक स्थानीय तह
२	स्काभेटर	०	१०					
३	लोडर	०	१०					
४	रोलर	०	१०					
५	मालवाहक ट्रक	०	०					
६	बेल्चा	४९	१५	जि.प्र.का.पाल्पा	प्र.स.नि. महेन्द्र प्रसाद चौधरी	९८५७०६०३००	चालु	
७	गैटी	४२	२०					
८	डोरी	१२०० मि.	५०० मि.					
९	Wood Cutter	१	१					
१०	र्या कर	०	१					
११	गल	१०	५					
१२	बन्चरो	१६	५					
१३	कोदालो	१५	५					
१४	स्टेचर	२०	६					
१५	फस्टेयड बक्स	११	०					
१६	फरुवा	४	१०					

पाल्पा जिल्लामा रहेका एम्बुलेन्सहरूको विवरण

क्र.स.	स्थानीय तह	एम्बुलेन्स नं.	चालकको		थप विवरण केही भए	एम्बुलेन्सको धनी (निकाय)
			चालकको नाम थर	फोन नं	कार्यालयको न.	
१	तानसेन	लु१च३३३	सुरज के.सी.	9847029504	075-520154	पाल्पा अस्पताल
२	बगनासकाली	लु१च३३८१	यम बहादुर सारु	9846190967	075-520916	भु.पु सैनिक चिलाङ्गदी
३	रिब्दीकोट	लु१झ२८५	विष्णु कार्की	9847438029	-	खस्यौली प्रा.स्वा.के.
४	तानसेन	लु१च३७३८	विष्णु वि.क.	9867828610	075-520080	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
५	तानसेन	लु१च५३७६	हरि ढकाल	9847101851	075-411201	लुम्बिनि मेडिकल कलेज प्रभास
६	तानसेन	लु१च२५४६	नारायण जि.सी.	9847102765	075-520723	परिवार नियोजन संघ
७	माथागढी	लु१च३७४२	गोपाल सिंह	9841608050	-	झडेवा भु.पु सैनिक
८	तानसेन	लु१च२६६१	गोपाल आले	9847043210	075-411201	लुम्बिनि मेडिकल कलेज प्रभास
९	तानसेन	लु१च३२३६	सुरेश कार्की	9847438956	075-411201	लुम्बिनि मेडिकल कलेज प्रभास
१०	रामपुर	लु२झ१७४३	भानुभक्त सोती	9847231338	075-400154	रामपुर अस्पताल
११	तानसेन	लु२च६५५२	प्रशुराम भुषाल	9847000433	075-522200	न्यु एकता क्लब भुषालडाँडा
१२	तानसेन	लु१च३७३८	विष्णु वि.क.	9867828610	075-520080	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
१३	रामपुर	लु१च५९००	अमृत सोती	9857062247	9857060504	रामपुर टेक्निकल इन्टिच्युट

१४	रैनादेवी छहरा	लू ज्ञ भू दडड	मोहन घिमिरे	९८४४७२०९५१		छहरा स्वास्थ्य चौकी
१५	रम्भा	लु१झ ४१६	उत्तम सेढाइ	9864561920		हुँगी स्वास्थ्य चौकी
१६	रैनादेवी छहरा	लु१झ४०६	लाल बहादुर राना	9869751945	9847137202	जुठा स्वास्थ्य चौकी
१७	बगनासकाली	लु१झ४९६	खडक बहादुर थापा	9846211731	-	चापपानी स्वास्थ्य चौकी
१८	तानसेन	लु २ च६९१३	मोहनीलाल कुँवर	9801940102	075-520१11	युनाइटेड मिसन अस्पताल
१९	निस्ती	लु १ झ ५२५	नेत्र बहादुर लुङ्गेली	9844760682	-	सहलकोट स्वास्थ्य चौकी
२०	रामपुर	प्र.न.३ ०१०२३च०५५५	महेन्द्र तिवारी	९८५७०६५००२	९८५७०६२१९२	कालिगण्डकी फाउण्डेशन नेपाल
२१	रामपुर	लु १ झ २७४				दर्छा स्वास्थ्य चौकी
२२	रिब्दीकोट	२०१	बिमल नेपाल	९८६९६६८८९९	९८५१०५५५४९	सिजी कंपनि
२३	रम्भा	लु१झ५५४	कमल दर्जि	९८४७३७३७१५		ताहु प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र